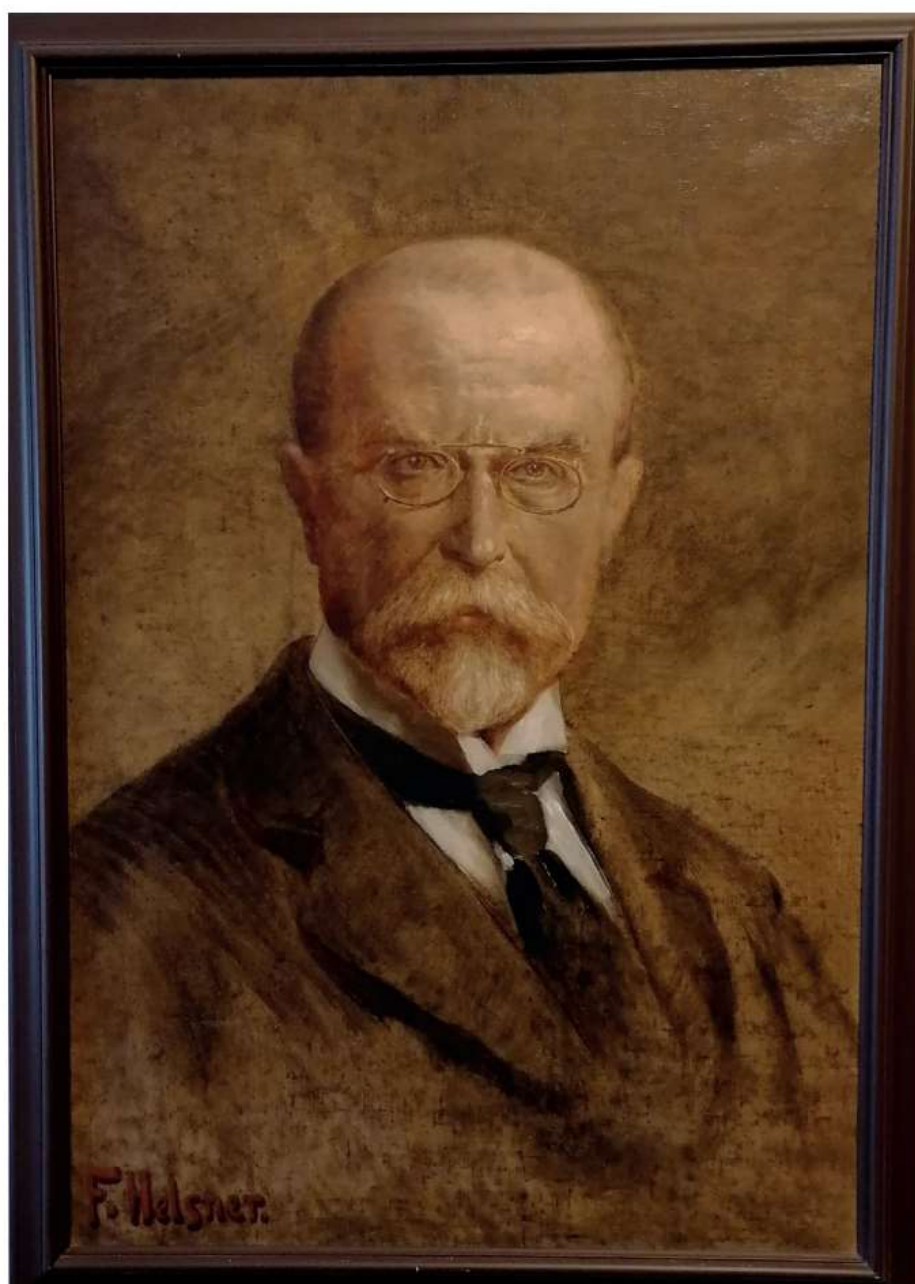

ČAS.

ČÍSLO 136

ŘÍJEN–PROSINEC
2021

ČASOPIS MASARYKOVA DEMOKRATICKÉHO HNUTÍ

Drazí přátelé,

T. G. Masaryk jako mladý muž si napsal do svých poznámek: „Nic není velké, co není pravdivé.“ Toto Masarykovo heslo mě kdysi tak zaujalo, že jsem se začal zajímat o jeho osobní historii a hlavně jeho dílo. Pokud chceme, aby se naše Masarykovo demokratické hnutí rozvíjelo a odpovídalo potřebám dnešní doby, každý z nás musí být pravdivý, dnes se také říká autentický, aby jako člen Masarykova hnutí dokázal ostatní souputníky života přiblížit k nadčasovým idejím našeho prvního prezidenta.

T. G. Masaryk jako prezident Československé republiky zůstává příkladnou postavou pro budoucí rozhodování ve volbách nového prezidenta v naší republice. Proto bychom měli sledovat život a dílo budoucích prezidentských kandidátů, jak se budou postupně objevovat jako kandidáti na tento úřad. Potřebujeme nového prezidenta, který bude mít silný morální profil. A bude to velký příklad pro všechny generace v naší zemi.

Velmi mě mrzí, že nemáme vůbec žádné kluby ve městech Hodonín, Ostrava, Opava, Brno, Teplice v Čechách, Ústí nad Labem, Most, Karlovy Vary. Bylo by úžasné, kdyby se v těchto městech vytvořily! Pokud nám někdo z členů Masarykova demokratického hnutí pomůže, rádi přijmeme jeho pomoc.

Znovu připomínám, že všechny vaše podněty budu zvažovat, když se na mě obrátíte a budeme spolu komunikovat.

S pozdravem

JOSEF DOLISTA
Předseda MDH

Profesor Masaryk, opora realistů

Po příchodu do Prahy, na půdu Království českého, kdy to mladý profesor Masaryk (nejen vzhledem k nekompromisním „rukopisným bojům“) se svou rodinou, manželkou Charlottou a dětmi Herbertem a Alicí, neměl vůbec lehké, se v soukromém Masarykově životě přihodilo něco, co jej na čas vytrhlo z hmotných starostí. Připomeňme skutečnost, že dva z někdejších posluchačů Masarykových na vídeňské univerzitě, nemohouce se rozloučit s oblíbeným učitelem, následovali jej do Prahy. Oba byli rodem Němci a dali se v Praze zapsat na univerzitu německou, avšak k profesoru Masarykovi pravidelně docházeli na konzultace a hovory. Jeden z nich, Flesch z Brna, z bohaté podnikatelské rodiny, byl melancholik, ale velmi pilný mladík. Během roku 1884, že je Masarykově rodině příliš na obtíž, přesídlil do Berlína. Tam se před vánočními svátky 1884 zastřelil, přičemž učinil svého oblíbeného učitele univerzálním dědicem. Příbuzní Fuchsovi podali proti závěti námítky a profesor Masaryk se s nimi uspokojivě vyrovnal. Zůstalo 62 000 zlatých, které pomohly Masarykově rodině poněkud lépe se zařídit. Přestěhovali se ze Smíchova do vily „Osvěta“ nad tehdejším Nuselským nádražím (přes nějž se jako prezident později 21. prosince 1918 vracel zvláštním vlakem do Prahy) na Královské Vinohrady k Václavu Vlčkovi. Tam se 14. září 1886 narodil mladší Masarykův syn Jan. Masaryk koupil pro bratra Ludvíka v Hustopečích domek a pomohl mu tam zřídit tiskárnu. Přestěhoval tam i maminku Terezií a tatínka Josefa, který mohl opustit zaměstnání v Kloboukách. Z peněz Masarykových bylo vydáváno *Athenaeum* a placeny náklady

rukopisného boje. Značnou část peněz Masaryk rozdal či rozpůjčil chudým studentům. Masaryk se v rukopisných bojích nehněval na tisk, na noviny, odsuzoval však vědecké kruhy a jednotlivé profesory, kteří tisku zneužívali. Boj o rukopisy byl ukončen zamítnutím podvrhů. Zakladatel České akademie mecenáš Josef Hlávka však zanechal fond, z něhož měl být odměněn ten, kdo dokáže pravost *Rukopisů*. Posud cenu nikdo nedostal. Rukopisný boj však představoval významný mezník v našem rozvoji, kdy *Česká universita* vybojovala svobodu slova ve vědě a rovněž mravní účinek (mravní síla přiznání se k podvodu před světem po sedmdesáti letech) byl nemalý. Zamítnutí podvrhů vzbudilo též vědecký zájem o nejstarší české literární památky (nejstarší legendy přemyslovských Čech) a dalo objevit klenoty české reformace, které do té doby „tlely v archivech“ i knihovnách. Jednoduše řečeno, ztrátou *Rukopisů* byla naše staročeská literatura vlastně obohacena. Avšak rukopisný boj se stal i politickým mezníkem, neboť „chátrání“ projevil i obě tehdejší politické české strany, Riegrova (staročeši) i Grégrova. V boji tom nastalo „tříbení duchů“ a začala se objevovat strana třetí (realisté), jež sice nevytvořila viditelnou organizaci, ale reálně byla již neviditelnou církví (dle Jana Herbeny). Masaryk, zakladatel pozdější strany lidové (pokrokové) hlásal již roku 1886 zásady, které se staly hlavními pilíři nového programu.

Z prudkých útoků na profesora T. G. Masaryka byl rok 1887 nejdivočejší. A souviselo to zejména se založením Herbenova (našeho) *Času*, který začal vycházet jako skrovný čtrnáctideník 20. prosince 1886. Jeho zakladatelem byla malá společnost Masarykových stoupenců, lidí mladších i starších, z nichž někteří ještě studovali a našli se v době rukopisných bojů. V té době byli bez politické příslušnosti, nebo se hlásili ke staročešům či mladočešům, a všechny spojoval souhlas s Masarykem, Gebauerem a Gollem, jakožto odpůrcům *Rukopisů*. Říkali si „Unterhaus“ (oproti učené společnosti kolem *Athenaea*, tzv. athenčikům, představující „Oberhaus“) a představovali jakási „práčata“, společnost veselou a hravou, popularizující boj rukopisný v dolních vrstvách. O jejich středečních setkáních se dověděly Grégrovy Národní listy a daly název *Maffia* této společnosti (tento název spolku „Italských loupežníků“ se později ujal i pro Masarykovu odbojovou organizaci za první velké světové války). Na vydávání časopisu tehdy vybrali něco přes sto dvacet zlatých (Zlatý = 2 K). Jan Herben, který byl určen za (vedoucího) redaktora, rozhodl vydat pouze nižší náklad, a to několik čísel. Podle Herbenových vlastních slov „chtěli pomáhat *Athenaeu* a třeba rukopisným vlastencům jen vytlouci okna“ (rozumí se symbolicky). Herben přiznává provedení taktické chyby redakční rady (nazývá to nemotorností), že dali do prvního čísla úvodní článek H. G. Schauera (navíc podepsaný šifrou H. G.) *Naše dvě otázky*, podrobnější kritice naší národní a kulturní „malomoc“. Profesor Masaryk o založení *Času* nevěděl, a když vyšlo zmíněné první číslo, byl s ním dle Herbenových slov velmi nespokojen. A přeci společnost „vlastenecká“ svázala Masarykovo jméno s *Časem* a svalila na něho odpovědnost za článek Schauerův, nevědomě i vědomě. A tak první vydání *Času* s článkem Huberta Gordona Schauera, jehož Masaryk dr. Janu Herbenovi sám doporučil, (jenž byl vydán pod šifrou, a tak poněkud nešťastně Masarykovi připisován) přineslo profesoru Masarykovi řadu problémů v životě soukromém i světě vědeckém. *Čas* se stal orgánem každého dobře zdůvodněného mínění, tedy volnou tribunou učící pravdomluvnosti sebe i jiné. Nemínil slepě důvěřovat minulosti ani autoritám, nýbrž vše dokonale zkoumat (a věnovat tomu „čas“). Vlastenectví se předpokládalo pro každého (bez ohledu na povolání a vzdělání), ale vlastenčení pronásledovalo, neboť bývá posledním útočištěm i pro „padoucha“. Časopis chtěl být listem vpravdě slovanským, a proto se hned v prvním ročníku věnoval krom domácích bojů (pod titulem a rubrikou *Z mravní pathologie společnosti české*) nejvíce poznávání literatury ruské. Také na toto téma se stal profesor Masaryk ihned spolupracovníkem *Času* (uvedl proč ne, „když mně jej beztak přiřívají“). Hned ve druhém čísle *Času* roku 1887 objevil se pseudonym F. O. Pisarevský (podle básníka Dmitrije Pisareva, který byl pro své názory v letech 1862 až 1866 vězněn v Petropavlovské pevnosti), pod nímž se neskrýval nikdo jiný než T. G. Masaryk. Podával literární rozbor dramatu Jaroslava

Vrchlického *Exulanti*. Stoupencům *Času* bylo odpůrci dáno jméno *nihilisté* a Masarykovi přizvisko *filosof sebevraždy*, nejen podle jeho známé publikace. Našla se k tomu i záminka v oněch Schauerových *Dvou otázkách*. Bylo v nich shledáno, že *Čas* hledá přenárodnění, přimknutí k národu německému a tedy národní sebevraždu. Tento článek byl vpravdě intelektuálním meditováním o tom, zda stojí za to, aby malý český národ samostatně kulturně žil. Ostře odsuzoval dosavadní české kulturní a emancipační úsilí a tvrdil, že česká kultura je odnoží německé. Dále dokazoval, že Rusko nemá o Čechy zájem a klidně je obětuje pro Halič nebo Balkán. Tvrzení bylo zřejmě namířeno proti rostoucímu rusofilství mezi naší inteligencí, která dávala najevo odpor vůči válečným přípravám proti Rusku. Článek, jak víme, vyšel o Vánocích roku 1886 a *Národní listy* až 19. února 1887 vykřikly na Masaryka: „I jdi k čertu, ohavný zrádce, a přimkni se se svou pochybnou duševní troškou a svou mravní mizérií ke komu chceš; jen neopovažuj se už ani užívatí našeho posvátného jazyka a pokáletí jej svým podlým duchem a otravným dechem! Jdi, přimkni se k nepříteli, jemuž sloužíš, zapomeň, že jsi se narodil z české matky, že jsi krácel po české půdě, my tě z našeho národního těla vylučujeme jako šerednou hlízu. Jdi, utec z této svaté země, než se pod tebou otevře, aby tě pohltila.“ Kletbu napsal český spisovatel Ferdinand Schulz s falešným pathosem, ale dle slov Herbenových tenkrát nám „v *Času*“ do smíchu nebylo. Navíc se v redakci Grégrových mladočeských *Národních listů* již dobře vědělo, že pisatelem článku nebyl Masaryk, ale H. G. Schauer, s nímž někteří redaktori mladočeského deníku rádi „sedávali ve vinárně“. V pamětech profesora Albína Bráfa je zachováno vyprávění, že profesor Masaryk v těch letech za hovoru s profesory Bráfem a Storchem vyslovoval podobné myšlenky, jaké jsou obsaženy v Schauerově příspěvku. V našem posledním *Času* (v článku „Profesor Masaryk v době založení *Času*“) jsme si ukázali, jakým způsobem napadl *Čas* i Masaryka regionální tisk (Kolínské listy, Kutnohorské listy aj.) a *Národní listy*, jimž Masaryk 5. března 1887 v *Času* příspěvkem nazvaným „Vlastenecká policie“ odpověděl. Na neurvalý útok ostře odpověděl protiútokem a uvedl osm důvodů proti „*Národním listům*“, jejich psaní, a proč skutečná česká inteligence nemůže jít s Grégrovými „*Národními listy*“. Volně shrnuto:

1. Česká inteligence nemá už žádné úcty k vůdcům tzv. veřejného mínění, zejména „*Národním listům*“.
2. Mezi staročechy a mladočechy není vlastně žádný rozdíl.
3. *Národní listy* (prý) lžou, když pokládají české inteligenci opoziční snahy.
4. Časopis *Čas* je ohlasem skutečného veřejného mínění.
5. *Národní listy* (proto) nemohou být mluvčími české inteligence.
6. Požadavek „volnosti myšlení“. U *Národních listů* je „všechna svoboda myšlení nadávati šlechtě, smáti se kněžím a brojiti proti vládě“.
7. *Národní listy* nepoučují lid. Nečelí lidovému opozičnímu proudu, naopak jej podporují.
8. Suma sumárum, nejsou „*Národní listy*“ mluvčími mladé české inteligence.

Masarykovi bylo tenkrát „otevřeno konto“ u c. k. státních úřadů, zejména ministerstvu školství ve Vídni. Nejprve za místodržitele barona Krause, který do Vídně referoval: „Masaryk chová nepřátelství k německé filosofii a mluví o ní pohrdavě.“ V čas rukopisného boje přibyla položka druhá: „Duch nepokojný. Urazil profesora M. Hattalu, jenž na sebe vztahoval „šmoka“. Mimo to profesor Masaryk uveden v podezření svými studijními cestami do Ruska. Jel do Ruska roku 1887 a opět 1888, neb vábil jeho i paní Charlottu Masarykovou Lev Tolstoj a jeho náboženské obrácení.“

Profesorský sbor filosofické fakulty, který měl rozhodovat o Masarykově dovolené pro cestu do Ruska, hleděl „zasněně na druhou stranu Vltavy“ k budově místodržitelství, aby na něj nepadlo podezření z rusofilství, a doporučil Masarykovi pro cestu letního semestru (a zkouškového období) bez udání země určení. Soukromě sdělili, že v té době dovolené si bude moci „cestovat kam chce“. V tomto sboru seděli synové Šafaříka a Čelakovského, na rozdíl od svých otců „báli se Ruska“! Nakonec Masaryk použil pro cestu prázdnin mezi zimním a letním

semestrem, které trochu prodloužil s tím, že si dal dobrovolně snížit „plat“, aby studenti nepřispívali za dobu, co bude v Rusku a nebude přednášet (profesor Durdík si na tuto skutečnost, sloužící Masarykovi ke cti, neúspěšně stěžoval na vedení fakulty). Masaryk chtěl také dosáhnout toho, aby se „konečně hledělo jako na věc obvyklou a samozřejmou, že profesori čeští jezdí na studijní cesty také do Ruska, jako jezdí do Německa“. Tomu fakulta nechtěla rozumět. Jan Herben praví: „Bylo to trapné poznání pro nás, jak uboze jsme vypadali, majíce jinak plná ústa slovanství a rusofilství.“ (T. G. Masaryk, 5. vydání, str. 40)

Kolik realista Masaryk ztrácel mezi „starými“, tolik získával u mládeže. Úspěchy jeho přednášek, jeho literárních prací i veřejné kritiky promítly se do života mladých. Připomeňme, že 3. května 1889 vyšel *Časopis českého studentstva*, který nesl na sobě výraznou pečť masarykovských myšlenek přesto, že redaktoři (vychovaní v mladočeském duchu) se snažili tento vliv zastírat, aby „neupadli v klatbu svých duchovních otců“. Popravdě řečeno, nemohlo být v té době ani jinak. Proto také Masarykův stěžejní článek pro mladé „O úkolech českého studentstva“, od redakce studentského časopisu přímo vyžádaný, mohl být dán až do druhého čísla (je též otištěn v Masarykově knize *Naše nynější krise*).

Součástí válečných příprav na rakouské straně proti Rusku byl i tlak vídeňské Taaffovy vlády na staročeské představitele, šlechtu a představitele německých podnikatelů v Čechách, aby byl sjednán vnitřní smír v Čechách, přispívající k politickému uklidnění a oslabení opozičních nálad (*Národní listy* ostře vystupovaly proti dobrodružné válečné politice). Přestože zprostředkovatel, nejvyšší maršálek českého sněmu, kníže Lobkowitz nabídl německé straně výhodné podmínky, pokus o smír ztroskotal ještě dříve, než začal. Sám císař 18. listopadu 1887 vybídl osobně staročeského vůdce Riegra k ostřejšímu postupu proti mladočechům na českém sněmu, a tak staročeši pomáhali v branném výboru prosadit vládní požadavky. Uvědomme si při tom růst českého „živlu“ v době, kdy se slavnostní operou *Libuše* Bedřicha Smetany v Praze 11. června 1887 slavnostně otvírá po požáru vzkříšené Národní divadlo.

Víme, že oddělování „atheníků“ jako třetí politické skupiny začalo již koncem rukopisných bojů, kdy stále častěji tvrdili, že přinášejí do veřejného života novou metodu práce, tedy „realistické“ pojmání věcí, v době, kdy ostatní představitelé české podnikatelské sféry odmítali jejich snahy. Další vývoj, který probíhal v uvedených ostrých osobních bojích (na obě strany), stmeloval nutně vedoucí skupinu „Athenaea“ mnohem pevněji a sbližoval ji s „*Časem*“, který byl považován za její novinářský předvoj. Třetí politická skupina, která o něco později dostala pojmenování „realisté“, byla vedena Josefem Kaizlem, který jako poslanec a bývalý člen výboru staročeského Tiskařského družstva měl v české politice největší styky a politickou zkušenost, a T. G. Masarykem, který měl vliv zejména na mladou univerzitní inteligenci. Později k nim přibyl Karel Kramář (JUDr., tehdy 27letý syn bohatého stavitele Petra Kramáře ze Semil) tehdy pracující jako soukromý vědec ve Vídni. Do skupiny realistů se dostal jako Kaizlův žák a již z domova si přinesl určitý odpor vůči staročeské konzervativní politice.

Nacionalistická kampaň v českém tisku, zahájená polemikou kolem *Času*, pokračovala i v prvních dnech rokování vídeňského parlamentu, když byl projednáván Schmerlingův návrh o prohlášení němčiny za státní řeč v Předlitavsku. Vznikla polemika mezi staročeským a mladočeským tiskem o prospěšnosti národních kurií (navržených při jednáních již roku 1871), které měly česko-německý problém řešit. Koncem dubna a počátkem května mladočeská agitace vrcholila protesty proti zákazu 25. výročí trvání Sokola a přísluhovačské politice Riegrova staročeského vedení. František Ladislav Rieger byl útokem *Národních listů* (z 13. května 1887) hluboce dotčen a stěžoval si i v dlouhém dopisu své dceři („Je to šílenství, a kdyby byl český národ prohrál druhou bělohorskou bitvu, nebylo by tolik rámusu!). Výsledkem byl oboustranný návrh na rekonstrukci českého poslaneckého klubu, který byl 18. května 1887 rozpuštěn a v novém již nezasedali poslanci Grégr (Eduard), Engel, Kounic a Vašatý (mladočeští aktivní odpůrci), což Rieger považoval za úspěch. Rostoucí aktivita staročeského

vedení podnítila skupinu odpůrců „*Athenaea*“, aby znovu a ještě ostřeji (nejen veřejně, ale i v zákulisí) útočila proti Času, Josefu Kaizlovi, Masarykovi a Rezkovi s hlavním úmyslem oslabit Kaizlův rostoucí vliv na staročeský tisk. Realista Kaizl vystupoval jako poslanec ve prospěch staročeské politiky (parlamentní debaty o důležitých otázkách, zákon o dělnických komorách, cukerní daň, daň z lihu aj.), neúspěchy jejich politiky svaloval na sílu protivníků a podílel se i na nové organizaci staročeského tisku (v březnu 1887 se mu dokonce podařilo prosadit do redakce novin „*Politik*“ dalšího realistu, profesora Antonína Rezka, k nelibosti odpůrců *Athenaea*). Dokonce oficiálně vytkl (na schůzi výboru Tiskařského družstva 1. 7. 1887) redakci novin „*Politik*“, že je nevěčná, jen nadává mladočeským listům a poslancům, nevšímá si významných hospodářských událostí (reforem cukerních a lihovarnických v Německu) a je „sprostá a neslovanská“, neboť nehájí utlačované národy v Uhrách. Nevoli ve staročeských kruzích využil profesor Kvičala v *Čechu*, kde 12. července 1887 zahájil novou kampaň proti Masarykovi, Rezkovi a Kaizlovi. Na poslance Kaizla hned druhý den zaútočily i *Národní listy*. Dokonce sám *Politik* slabým článkem „Zur Genealogie des Pesimismus“ napadl 16. července skupinu *Athenaea*, a korunu všemu nasadil *Čech*, který vyzval k odstranění profesora Kaizla z vedoucích míst ve staročeské straně („hlavně profesor Kaizl, jenž podporuje snahy nihilistické v českých listech stojících mimo náš tábor, z nichž jeden *Hlas národa* chtěl s p. Masarykem ve svůj majetek zakoupiti. A tento protektor nihilismu hraje velkou úlohu ve staročeské straně... a ta, musí se nejdříve zbaviti profesora Kaizla a učiniti ho neškodným!“). Byl to nejen souboj odpůrců s Masarykem, ale i Kaizla s Kvičalou. Kaizl si v deníku poznamenal, že „bušil do *Národních listů* i do *Čecha* v lokálkách v *Politik* a chtěl vypovědět realistickou pravdu o profesoru Masarykovi.“ Když staročeské listy provedly výpad pro jeho údajné rusofilství, nabídl Riegrovi složení poslaneckého mandátu, který to nepřijal a odpověděl, že výpady proti němu jsou vedeny pro členství ve výboru Tiskařského družstva. Kaizl napsal Riegrovi 30. července 1887 další dopis, v němž vyvracel námitky proti Masarykovi. Masaryk v té době přikročil k akci pro realizaci společných záměrů realistů, aby mohl aktivně ovlivňovat svou účastí veřejnou politickou činnost a dění. Kontaktoval nespokojenou skupinu mladočeských liberálů, reprezentovanou advokáty J. Kučerou a J. Fořtem, tajemníkem pražské obchodní a živnostenské komory. Na společných schůzkách (nabídka k jednání přišla Masarykovi od dr. Fořta) v létě 1887 se jednalo o možnostech spolupráce „athencíků“ se skupinou „umírněných mladočechů“ (nespokojených s rostoucí radikalizací mladočeské politiky), případně pozdějším vstupu do mladočeské strany i možnosti společného založení nového týdeníku jako listu mladočechů (s cílem oslabit vliv kolísajících *Národních listů*). Do slibně se rozvíjejících diskusí a jednání zasáhla nejen „štvanice proti athencíků“, ale i další vnější vlivy, zejména tzv. Gautschova nařízení (ordonance, ministerská nařízení, z dnešního pohledu jakási školská reforma). Mladočeši začali váhat a rozhovory s Masarykem, které sic pokračovaly, se protahovaly.

Ministerská nařízení (ordonance ministra školství) vyšla v srpnu 1887 a rušila vyšší reálné třídy u českých reálných gymnázií v řadě českých měst (Plzeň, Tábor, Kutná Hora, Přerov, Litomyšl), zamítla žádosti na „postátnění“ vybraných středních škol (v Praze, Českých Budějovicích, Třeboni, Opavě, Uherském Hradišti a jinde) a několika českým gymnáziím odňala subvence (Čáslav, Nový Bydžov). Přestože se přímo netýkala univerzitní sféry, představovala vyvrcholení germanizační politiky tohoto ministra, způsobila mezi českou inteligencí značný rozruch a v českých zemích obrovské pobouření (pořádaly se opoziční tábory a vznikla velmi ostrá novinářská kampaň). Nová „politická bouře“ zesilovala s přípravami na doplňovací volby také v Praze. Staročeský vůdce Rieger píše 7. srpna 1887 o přípravách také dr. K. Mattušovi, kterého sám navrhuje jako vhodného kandidáta na poslanecký mandát, (zdůvodňuje, proč nevybírá průmyslníky, advokáty, knihkupce ani prof. Kořistku) a krom jiného mu oznamuje reorganizaci staročeského tisku, aby byl na předvolební boj lépe připraven s upozorněním, že by tak mohl být vymanévrován ze svého místa poslanec Josef

Kaizl, jehož činnost prý působila staročeské straně jenom „mrzutosti“ (neboť celá ta tendence skupiny „Athenaea“ se dostala „do listů našich a posud není vyplněna“). Počal tedy také František Ladislav Rieger považovat činnost Kaizlova i „Athenaea“ za překážku, která by mohla ohrozit vliv staročeské strany na voliče. Rieger, který nevěřil v nějakou trvalou opozici, podporoval i nadále vládní politiku, přistoupil k reorganizaci staročeského tisku a při „upevňování jeho řízení“ odstranil profesora Kaizla z vedení Tiskařského družstva. Ten se vzdává poslaneckého mandátu, očekává, že mu v tom bude zabráněno (byla mu nabídnuta kandidatura prezidentem pražské obchodní komory Antonínem Řivnáčem za tuto komoru), nebo si poslanecký mandát opět získá. Se souhlasem Masarykovým a svých voličů žádal ve Vídni 10. října 1887 na zasedání „Českého klubu“ ostřejší postup proti Gautschově školské politice. Na další Kaizlovo náhlé rozhodnutí vzdát se mandátu 12. října 1887 potom, co zjistil, že své názory v parlamentu neprosadí, působila i skutečnost, že se opět zaktivizovala Masarykem zahájená jednání „athenčků“ s umírněnými mladočechy. Dokonce sám „šéf“ Julius Grégr, jak sděloval již zmíněný dr. Fořt v dopise Masarykovi, byl ochoten ke smíru a poslanecký mandát nabídl Kaizlovi 13. října 1887 jménem mladočeské strany i redaktor *Národních listů* G. Eim. Profesor Kaizl, vida novou příležitost, převzal od Masaryka od listopadu 1887 hlavní tíhu vyjednávání s dr. Kučerou a dr. Plačkem, členy mladočeského výkonného výboru, zejména v otázce vybudování společného týdeníku. Jednání definitivně ztroskotalo koncem ledna 1888, neboť tehdy již umírnění mladočeši, kteří byli v důsledku velké nespokojenosti voličů s oficiální provládní politikou nuceni vystupovat mnohem radikálněji, přestali podporovat Kaizlova kandidaturu v doplňovacích volbách na Kutnohorsku. Oba profesori Kaizl a Masaryk pochopili, že „jako realisté“ se ocitli mimo dosavadní politickou organizaci české sféry a upnuli svou pozornost k tomu, aby si vybudovali politický list vlastní, neboť „*Athenaeum*“ bylo pro veřejnost příliš odborné a také v boji proti *Rukopisům* ztratilo část čtenářů. Po dohodě s Masarykem a Kramářem jednal Kaizl (měl zkušenosti z Tiskařského družstva) s redaktorem *Hlasu národa* dr. V. V. Zeleným, aby ho získal jako redaktora budoucího týdeníku, a sháněl i finanční prostředky, aby byl nový týdeník na obou stávajících českých politických stranách co nejméně závislý. V redakci měl být on sám, Kramář a Masaryk, který však měl stát v pozadí, neboť byl pro své spory rukopisné málo oblíben. O zaměření listu napsal již 2. listopadu 1887 Kramářovi: „O programu píší zatím jen tolik, co asi mezi námi samozřejmě: ani staro, ani mlado, především slušnost, sebevědomí a poctivost; cíl největší míra národní autonomie (třeba ne státoprávní); slovanské vědomí ve všem všudy, byť i žádný panrusismus, spíše panslavismus...týdeník asi tak velký jako večerní *Národní listy* o osmi stranách.“ Poněkud jiné představy měl o podobě budoucího týdeníku Masaryk, který byl ochoten převzít *Čas* a zbavit jej přílišné polemičnosti vůči *Národním listům*. Podle Masarykovy představy měl Kaizl redigovat hospodářskou část, Rezek historickou a Masaryk politickou, sociální a kulturní. Vedoucím redaktorem měl zůstat Jan Herben. Kaizl se u tohoto Masarykova návrhu obával přílišné kontinuity se starým herbenovským *Časem*, a protože ani on nesehnal prostředky na ustavení nového týdeníku, zůstali „realisté“ načas bez vlastního politického listu (jednání na jaře 1888 opět pokračovala). Profesor Kaizl viděl hlavní cíl „realistů“ především v účasti na politické parlamentní praxi, Masaryk usiloval o to vědecky a politicky nejprve ovládnout univerzitu, kterou právem považoval za významnou kulturně politickou instituci, jakými byly západoevropské univerzity. Další událostí, která ovlivnila jednání realistů (Masaryka, Josefa Kaizla) a politický vývoj v Čechách, bylo ustavení mladočeského poslaneckého klubu na vídeňské říšské radě 29. ledna 1888, iniciované doplňující volbou vinohradského advokáta dr. Josefa Herolda na uprázdněné Kaizlovo poslanecké místo. Masaryk i Kaizl si byli vědomi, „že nějakým středním směrem nelze teď nic pořídit, mladočešství je v mohutném výšinu a staročesství upadává“. „Realisté“ pozbyvali i dříve získaných pozic a koncem ledna 1888 byli Kaizl a Rezek nuceni opustit funkce ve správním výboru „Českého klubu“, kam byli zvoleni jejich odpůrci profesori Bráf a Zucker. Akademický

senát (v rukou staročeských hodnostářů) šmahem odsoudil nejen Masaryka, ale všechny „nihilisty“ a „realisté“ i na fakultě byli opět nuceni odrážet útoky staročeských profesorů, reakce, zejména na profesora Masaryka, který působil jako „hromosvod“ (hrozilo mu dokonce, že bude zbaven univerzitní profesury). Kaizl, který byl jedním na univerzitě méně zasažen než Masaryk, snažil se uplatnit v různých veřejných otázkách (v lihové a cukerní otázce oponoval samému císaři) a získat opět poslanecký mandát, jeho nezdar jen potvrzoval dočasnou politickou izolaci „realistů“, kteří věnovali hlavní pozornost situaci na pražské univerzitě. Masaryk sám byl v březnu 1888 opět na studijní cestě do Ruska a sledoval nadále otázky kulturní i politické. Oba nejvýznamnější představitelé nové „realistické“ skupiny pečlivě sledovali politický vývoj a *Čas* pokračoval v kritice obou českých stran (kriticky a objektivně odhaloval hlavní nedostatky jejich taktiky i cílů). Názorným příkladem byl již článek ze 20. prosince 1887 (jaká shoda s datem triumfálního návratu prezidenta Masaryka do vlasti 20. prosince 1918) s příznačným názvem „*Kdo je vůdce národa*“, v němž se kritizovala rozkolísanost staročeské školské politiky a vytýkalo staročeským poslancům, že na zemském sněmu hlasovali přes odpor Riegrův, Bráfův a Zeithammerův pro Grégrův mladočeský návrh. Podobně příspěvek „*Gautschiáda a nihilism před voliči*“ otištěný 20. ledna 1888, který hájil Kaizlův politický postup i to, že se vzdal mandátu. Školskou otázku se pokoušel také řešit příspěvek *Několik myšlenek ke sporu o konfesijní školu*. Při hodnocení běžných politických událostí zastával list mírně protiliberální, fideistické a umírněně konzervativní názory Kaizlovy a Masarykovy. Za nejasné situace (včetně mezinárodní) považovali „realisté“ za nejúčelnější zlepšit své postavení v českém táboře účinnějším šířením svých kulturně politických názorů a provedli v červenci reorganizaci dosavadního vydávání „*Athenaea*“, přičemž dali časopisu, který v podstatě hospodářsky zajišťoval Masaryk, jistější finanční základ. Univerzitní učitelé Jan Gebauer, Otakar Hostinský, T. G. Masaryk, Leopold Heyrovský, A. Seydler, J. Kaizl, Jiří Polívka, Ant. Rezek, Jar. Goll, V. Strouhal a K. Henner uzavřeli 7. července 1888 smlouvu na opatrování peněz pro „*Athenaeum*“ (po 25 zlatých a případně dvou dalších), a tak byl list pro další ročník finančně zajištěn. Nutno poznamenat, že k podpoře získal Masaryk již předtím známého vídeňského profesora Eduarda Alberta (psali jsme o něm v Času č. 135, str. 20–21), jemuž též zdůvodňoval, proč musí být česká politika cílevědomě řízena ve smyslu „realismu“, když v praxi viděl českou univerzitu (po vzoru berlínské) jako nástroj staročeských konzervativců, jenž měl dopomoci „realistům“ prosadit pod hlavičkou staročeské strany jejich politické názory. Přitom vysvětloval: „Aby realistický klub v těchto a takových názorech (věcech) zasahoval, že potřebuje nezbytně řádné časopisy, které by soustavně k určitým cílům pracovaly. A v tom právě staročeské strany slabé jsou, ačkoliv je každému soudnému zřejmo, že „časopisectvo“ při každém parlamentním režimu má úkol vynikající.“ Cíle, jichž se realisté „in politics“ domáhali, shrnul Masaryk do tří bodů:

1. Zlepšení časopisů politických.
2. „Občerstvení“ politických stran, najme pak reformaci poslanectví.
3. Lepší organizaci, lepší využitkování všech sil doma, uvnitř.

Masaryk se odvolává na Kaizlovy národohospodářské práce (navrhuje ho redaktorem *Athenaea*) a Rezkovy práce historické, přičemž zdůraznil, že Antonín Rezek je profesorem *rákouských dějin*. Dodává, že se o realitech mluví jako o straně třetí a „připisují se nám Bůh ví jaké zámysly“, což to vše je pouze rukopisný mýtus. I myslím, že inteligence česká naše snahy schvaluje. Jako doklad Masaryk uvádí ovace studentů Janu Gebauerovi i jemu při vítězství nad Kvíčalou na valné hromadě ve „Filosofické jednotě“ v roce 1887 a upozorňuje, že jejich postavení je zkreslováno neustálými útoky českých listů, umlčující všechny studentské projevy ve prospěch „realistů“. „Ta strana politická opanuje doma situaci, která nás (realisty) pozná, spravedlivě posoudí a dá nám možnost pracovat.“

Ke smlouvě ze 7. 7. 1888 přistoupili později také Josef Král, Milan Nevole, K. Janovský, Jar. Hanel, K. Kramář, Emanuel Maixner, Josef Fořt a nakonec i velkoobchodník J. Wohanka.

Krom něho byla většina tohoto družstva univerzitními učiteli nebo vědeckými pracovníky (Kramář, Hanel). Tehdy se změnila rovněž úprava *Athenaea*. Masaryk sám (jehož oficiální pověst utrpěla boji o *Rukopisy*, boji o počátky *Času* i spory na univerzitě, přes jeho mravní vítězství) ustoupil do pozadí a přenechal vedení redakce i realistické skupiny Josefu Kaizlovi, což se projevilo i tím, že list věnoval větší pozornost otázkám hospodářským a sociálním. Přeměnou *Athenaea* z vědecko-kritického měsíčníku v převážně politické listy bylo v podstatě ukončeno zrození nové skupiny „realistů“, která se počala formovat v době založení *Času*, koncem roku 1886 a zejména během roku 1887, k čemuž značně přispěly Masarykovy boje na pražské univerzitě, Kaizlovy konkurenční boje ve staročeské straně, Rezkova snaha po politickém uplatnění, polemická vystoupení v rukopisných bojích i žurnalistické „šarvátky“ kolem prvních čísel *Času*. Rozhodující však bylo, že „realisté“, po příchodu českých zástupců do vídeňského parlamentu (kromě šlechty), kdy započal postupný přesun sil k české podnikatelské sféře a obě české politické strany neuměly úspěšně hájit jejich požadavky, počali ve svých kritikách a postřezích (zatím dosti neuměle) vyjadřovat nespokojenost podnikatelských skupin a inteligence s celkovým politickým stavem v zemi. Význam (představující nebezpečí pro obě stávající české strany) spočíval zejména v tom, že hájili zájmy obecné, zatímco staročeši i mladočeši prosazovali své zájmy vlastní. Na tomto nebezpečí nic neměnila skutečnost, že „realisté“ našli, zejména díky Masarykovi, ohlas hlavně mezi univerzitní inteligencí, která byla málo zainteresována na dočasných hospodářských otázkách, na něž neměli „realisté“ téměř žádný vliv. Zato pocítovala největší chyby české školské a kulturní politiky. Potvrzením, že se skupina „realistů“ chtěla stát mluvčím všeobecných zájmů české podnikatelské sféry, byly nejen pokusy o spolupráci s realisty v obou stávajících českých stranách, ale také doplnění skupiny o představitele podnikatelů, při ustavení výše uvedeného vydavatelského družstva. Zejména účast podnikatelů Josefa Wohanky (velkoobchodníka se strojním zařízením pro cukrovarny a hutě, člena obchodní a živnostenské komory v Praze, člena správní rady „Živnobanky“, mladočecha) a dr. Milana Nevoleho (jednatel českého zemského spolku cukrovarníků, člena správní rady České akciové společnosti pro výrobu a využití stavebního materiálu, staročecha) provázala obě strany s „realisty“ a dala i možnost dalšího jednání se staročechy a později i mladočechy. Skupina byla tedy hlasatelem nejen mladé české inteligence, ale také české podnikatelské sféry a širší veřejnosti. Její tehdejší názory, silně ovlivněné vůdčí osobností Masarykovou i Kaizlovou, hlásané v *Athenaeu* i *Času* a také osobní korespondenci, dosud nepropracované, odpovídaly nové situaci české společnosti s nástupem podnikatelské sféry. Realisté pomýšleli na postupné přetváření Předlitavska v autonomní federaci, vycházejíce z austroslavismu s řešením národnostní otázky zákonem, který by český národ zrovnoprávnil. Již od jara 1888 se připravovali na jednání se staročeskou stranou a plné převzetí časopisu *Čas*, zatímco se *Athenaeum* změnilo v politickou revue, což svědčilo nejen o separaci „realistů“ od obou politických stran, ale i přípravách vůdčích osobností k blížícím se volbám do zemského sněmu. Snad i tato část historie může přinést poučení pro dobu dnešní. O tom zase někdy přistě. Tož hodně úspěchů, také v *Času*.

VRATISLAV PRECLÍK

Kopřivnické presování a nejen to

Letošní rok znamenal pro činnost klubu MDH Kopřivnice, tak jako pro mnoho jiných organizací, značné komplikace způsobené omezeními vyvolanými pandemií Covid 19.

Pro nás to znamenalo hromadění nejistot při chystání dvou velkých akcí, které jsme dlouhodobě připravovali a které vyžadovaly koordinaci mnoha činností a spolupráci zainteresovaných hostů či pomocníků. Obě akce však nakonec dopadly velmi dobře a patří tak díky všem, kteří na nich podíleli.

První z nich se připravovala několik let, a to díky hlavně neutuchající aktivitě dvou členů klubu bydlících v Novém Jičíně. Věrka a Ivan Janíkovi byli totiž původci myšlenky uctít památku prvního prezidenta samostatné České republiky Václava Havla tím, že v okresním městě umístíme na důstojném místě lavičku Václava Havla, tak jako se již tomu stalo na mnoha místech republiky a také ve světě. Finanční náklady na tento autorizovaný projekt však byly nedosažitelné zejména proto, že základní myšlenkou bylo, že projekt jsme chtěli realizovat pouze z dobrovolné sbírky občanů. Volba proto padla na pamětní desku umístěnou do dlažby před Žerotínským zámekem v Novém Jičíně. Po dlouhých peripetiích s vedením města jsme přeci jen souhlas dostali a nic nebránilo v tom, aby krásně rekonstruované místo před zámekem neslo pojmenování „Nádvoří Václava Havla“.

Díky desítkám lidí, kteří se finančně podíleli na sbírce, autorům desky Janu Zemánkovi a Ladě Poulové a pomoci pana Lubomíra Šumbery, který pamětní desku vyrobil, jsme mohli v Den české státnosti 28. září 2021 slavnostně uvést pojmenování „Nádvoří Václava Havla“ do života. A vše vyšlo náramně i v tento den. Přesně na začátku oslav se nádherně vyjasnilo, a tak akci mohl pomyslně odstartovat slavnostní, dvojitý přelet dvou stíhacích letounů ministerstva obrany, JAS 39 Gripen. Hned poté přijížděl před zámek v historickém voze Tatra 613, v němž cestoval i Václav Havel, bývalý disident a později i ministr vnitra Jan Ruml. Ten také po úvodním slovu odhalil s pomocí dětí samotnou pamětní desku. Potěšením byla velká účast občanů, kteří se v mnohém podíleli i na následujícím programu. Na pomyslný rautový stůl snesli mnoho darů v podobě dobrot nabídnutých později všem, kdo při hudbě a pozdravných projevech byli přítomní. Nelze ani zapomenout na nádhernou galerii výtvarných prací žáků základních škol, která přilákala další a další hosty. Na dálku s námi byli i členové Dejvického divadla, spisovatel Pavel Kosatík a senátor Pavel Fischer.

Toto krásné místo tak dostalo nový duchovní rozměr, který hodláme i nadále využívat ke konání akcí, které budou připomínat důležitost demokracie jako jediného možného způsobu zachování lidské společnosti při vši své různosti a rozdílnosti.

Druhá velká akce si nesla za sebou již dvakrát odložené termíny způsobené pandemií. Úpornost, s jakou jsme chtěli zachovat téma letošního „Kopřivnického pressování“, a to vzdání holdu činnosti Rádia Svobodná Evropa, byla nakonec korunována vítězstvím. Byla to obrovská radost už i proto, že se na realizaci akce zpočátku podílel i dlouholetý člen MDH a konferenciér všech dosavadních akcí - pan učitel Ladislav Cvíček. A jako poděkování za jeho celoživotní dílo jsme mu před samotným „Kopřivnickým pressováním“ odhalili pamětní desku u budovy Základní školy Dr. Milady Horákové, kde celý svůj profesní život působil. A měl by obrovskou radost, že se tohoto shromáždění zúčastnila mimo jiné i paní Lída Rakušanová, legendární redaktorka a publicistka Rádia Svobodná Evropa.

Hned poté přešla naprostá většina účastníků do vedlejší budovy kulturního domu, kde se připojili k dalším hostům samotné besedy. A opět vše vyšlo opravdu na výtečnou. Pozvání přijali vedle paní Rakušanové i Prokop Tomek z Vojenského historického ústavu, který v několika knihách zachytil historii tohoto rádia, ale i několika jeho jednotlivých aktérů. Dále pozvání přijal i ředitel České televize Ostrava Miroslav Karas, Radko Kubičko, původně stážista rádia a potom i stálý redaktor, Jiří Pehe, publicista a politolog, který taktéž působil v RSE, a v neposlední řadě i Karel Michal, který zastupoval Pavla Pecháčka, bývalého ředitele rádia a Čestného občana města Kopřivnice.

Beseda byla jako vždy velmi zajímavá díky zájmu návštěvníků i jejich zvědavosti. Ovšem slavnostním událostem nebylo v tento den ještě konec. V závěru akce došlo totiž k předání Čestné medaile T. G. Masaryka. Tu uděluje předsednictvo Masarykova demokratického hnutí za dlouholetou práci při prosazování myšlenek prvního prezidenta Československé republiky T. G. Masaryka. Jsme rádi, že medaile předával emeritní předseda MDH prof. Michael Halaška společně s členkou předsednictva doktorkou Lidmilou Ripovou a magistrou Jindřiškou Nevyjelovou, tajemnicí kanceláře MDH v Praze.

A tak vyznamenáni byli ti, kteří si to vrchovatou měrou zasloužili. Paní Lída Rakušanová, Radko Kubičko a členové Masarykova demokratického hnutí, Petra Šmajstrlová a Milan Kristek. A i touto cestou jim ještě jednou děkujeme.

LUBOMÍR SAZOVSKÝ

PROGRAM MASARYKOVA DEMOKRATICKEHO HNUTÍ NA OBDOBÍ 2022–2026

Masarykovo demokratické hnutí je spolkem, který usiluje o to, aby se etické, humanitní a demokratické ideje T. G. Masaryka staly součástí života občanů všech věkových kategorií. Tohoto cíle dosahuje především tím, že slovesná díla i původní obrazové záznamy T. G. Masaryka znovu vydává a rozšiřuje. Proto se činnost Předsednictva MDH soustřeďuje už několik let a bude pokračovat i v následujícím volebním období zejména na:

- pokračování v úzké spolupráci s EU ČR především využíváním místností v KČT Praha 1, Novotného lávka 5, při klubových akcích /přednáškách, kulatých stolech apod./
- pokračování v udržování kontaktů se školami s cílem šířit mezi žáky ideový odkaz T. G. Masaryka
- neustálé posilování činnosti současných KLUBŮ TGM a vytváření podmínek pro zakládání dalších KLUBŮ TGM i ve školách, kde jsou soutěživí žáci podporováni vedením školy při psaní literárních soutěžních prací
- důsledné využívání Týdeníku Školství k popularizaci našich cílů
- pokračování ve vydávání časopisu ČAS, do kterého budeme zařazovat konkrétní informace související s naplňováním našeho programu a zveřejňovat literární práce ze soutěže dětí o TGM
- pokračování ve vydávání publikací v Masarykově knihovně HLAS, vydávání SBORNÍKŮ vybraných literárních prací žáků v soutěži MDH o T. G. Masarykovi
- pořádání akcí v místech již existujících a nově vzniklých KLUBŮ TGM
- věnovat soustavnou péči o pomníky TGM, organizování vzpomínkových akcí a pořádání pietních aktů k výročí TGM a ČR
- pokračování v putování výstavy „MASARYKŮV ODKAZ“ v dalších místech ČR, především v místech, kde jsou muzea TGM a školy se jménem TGM
- prohlubování spolupráce s organizacemi, které mají ve svých programech obdobný cíl jako Masarykovo demokratické hnutí, kterým je šíření odkazu prvního prezidenta ČSR T. G. Masaryka. Jsou jimi Česká obec sokolská, Československá obec legionářská, Český svaz bojovníků za svobodu, JUNÁK-ČESKÝ SKAUT, Československý ústav zahraniční, Společnost M. R. Štefánika, MUZEA TGM v ČR, Masarykova společnost, Společnost bratří Čapků a další
- zaujímat stanoviska v duchu idejí T. G. Masaryka ve formě prohlášení, a to zvláště k významným výročím nebo významným tématům současnosti, informovat o nich členy hnutí, spolupracující organizace, média a veřejnost. Ve vhodných příležitostech takto propagovat vedle stanovisek i vlastní činnost MDH.

P MDH – 10. 9. 2021 – schváleno delegáty VI. sněmu MDH

Prohlášení VI. SNĚMU MDH

Masarykovo demokratické hnutí je dobrovolnou společenskou organizací, nyní spolkem, usilujícím o to, aby etické, humanitní a demokratické ideje T. G. Masaryka byly součástí života občanů. MDH využívá všech možností a příležitostí k šíření Masarykových myšlenek a odkazu pro současnou českou společnost. Proto považujeme za vhodné se vyjadřovat k otázkám dneška.

Je nepochybné, že současná doba snese srovnání s vážnými krizemi i válkami 20. století. Ne zcela poučení z historie vrší někteří nynější politici stejné chyby jako v minulosti a zauímají podobné názory a používají podobné metody v praktické politice jako jejich tehdejší předchůdci. Ať se jedná o narušené vztahy mezi Východem a Západem v důsledku národnostních a politických sporů nebo o válečný konflikt na Blízkém východě s vyplývajícím exodem politických uprchlíků a obětí války nebo o ekonomickou masivní migraci v důsledku ničující hospodářské a národnostní politiky afrických států. Masarykovo demokratické hnutí jako nositel idejí TGM bude nadále zastávat principiálně humanistické postoje a veřejně zaujímat stanoviska k jejich obhajobě.

V Praze dne 10. 9. 2021

Vyhodnocení soutěžních prací žáků XIV. ročníku soutěže o TGM školní rok 2020-2021

Každoročně v listopadu slavnostně vyhlášíme výsledky žakovské a studentské soutěže za uplynulý rok, na téma Život, dílo a odkaz T. G. Masaryka pro současnost a budoucnost. Bohužel letos již podruhé nemohlo z epidemiologických důvodů k tomuto slavnostnímu aktu na pražském Magistrátu dojít. Ale, třebaže situace všechny žáky, studenty i jejich vyučující o slavnostní akt připravila, o své ocenění nepřišli. Zástupci Masarykova demokratického hnutí všechny ceny žákům a studentům zapojeným do soutěže odvezli přímo do jejich škol. Ačkoliv jsme všem soutěžícím i jejich učitelům poděkovali na místě, chceme jim poděkovat ještě jednou.

Opravdu si nesmírně ceníme aktivity všech žáků i studentů, kteří se v uplynulém, velmi složitém školním roce do soutěže zapojili. Chápeme, že v době distanční výuky bylo zpracování témat jejich prací složité a náročné. Náročná byla i práce jejich dozorujících učitelů. O to více si všichni: žáci, studenti a učitelé naše poděkování zaslouží. Děkujeme vám a doufáme, že i v letošním školním roce se již do XV. ročníku soutěže o TGM zapojíte.

Na vaše práce se všichni z Masarykova demokratického hnutí upřímně těšíme.

JINDŘIŠKA NEVYJELOVÁ

I. kategorie

1. cena - ČESTNÁ MEDAILE TGM

Dvořáková Kristýna TGM a hudba ZŠ TGM Suchdol n. Lužnicí Mgr. Chlapcová H.

2. cena – ČESTNÉ UZNÁNÍ

Nitra Ondřej Masaryk za velké války ZŠ Ostrava – Hrabová Mgr. Němec M.

Vejmola Zdeněk	TGM-nositel pravdy	ZŠ Ostrava – Hrabová	Mgr. Němec M.
Španihelová Lucie	Vlastenectví TGM	Mas. gymnázium Příbor	Mgr. Orošnjak A.

II. kategorie

1. cena - ČESTNÁ MEDAILE TGM

Jurík Patrik	TGM - kriticismus	MSOA Slezská Ostrava	Ing. Paťorková S.
Sondelová Klára	Svoboda, pravda, naděje	Gymnázium Kadaň	Mgr. De Bolle L.
Kuželová Natálie	TGM-zastánce lidu – spol. práce	dtto	Mgr. De Bolle L.

Mimořádná práce

Pokludová Terezie	TGM-cesta k 1. ČSR	Mas. gymnázium Příbor	Mgr. Orošnjak A.
Marková Sára Mag.	TGM a jezdeckví	Gymnázium Kadaň	Mgr. De Bolle L.
Vaňková Tereza	TGM mou optikou	Gymnázium Kadaň	Mgr. De Bolle L.
Vrtková Klára	Činnost TGM během	Gymnázium Kadaň	Mgr. De Bolle L.
Smetana Petr	1. války – spol. práce	dtto	Mgr. De Bolle L.

2. cena - ČESTNÉ UZNÁNÍ

Pokludová Kathrin	Politická dráha TGM	Mas. gymnázium Příbor	Mgr. Orošnjak A.
Kalabis Jiří	T. G. Masaryk	Gymnázium Kadaň	Mgr. De Bolle L.
Zelenka Stanislav	politikem – spol. práce	dtto	Mgr. De Bolle L.

3. cena – DIPLOM

Víznerová Daniela	TGM – vztah k politice	Gymnázium Kadaň	Mgr. De Bolle L.
Beneš Petr	T. G. Masaryk	Gymnázium Kadaň	Mgr. De Bolle L.
Janda Adam	Za 1. sv. války – spol. p.	dtto	Mgr. De Bolle L.
Houdková Adéla	Nechal TGM střílet	Gymnázium Kadaň	Mgr. De Bolle L.
Chyba František	do dělníků? Spol. práce	dtto	Mgr. De Bolle L.
Vaničková Andrea	TGM a ocenění	Gymnázium Kadaň	Mgr. De Bolle L.
Susmilichová Viktorie	spol. práce	dtto	Mgr. De Bolle L.

4. cena - DIPLOM

Gabčíková Eva	Rukopisy a náš	Gymnázium Kadaň	Mgr. De Bolle L.
Fišer Vojtěch	pohled na ně – spol. práce	dtto	Mgr. De Bolle L.
Beránek Jan	Masaryk a Hilsneriáda	Gymnázium Kadaň	Mgr. De Bolle L.
Schovancová Lucie	spol. práce	dtto	Mgr. De Bolle L.
Thi Hien My Do	dtto	dtto	Mgr. De Bolle L.
Baloun Jindřich	Hovory s TGM	Gymnázium Kadaň	Mgr. De Bolle L.
Fryčová Tereza	T. G. Masaryk	Gymnázium Kadaň	Mgr. De Bolle L.
Markusová Adéla	jako sportovec – spol. práce	dtto	Mgr. De Bolle L.
Hanzlíková Hana	První dáma T, G. Masaryka	Gymnázium Kadaň	Mgr. De Bolle L.
Knoblochová Zuzana	T. G. Masaryk	Gymnázium Kadaň	Mgr. De Bolle L.
Harazim Alex James	a romská otázka	dtto	Mgr. De Bolle L.
Viet Anh Do	spol. práce	dtto	Mgr. De Bolle L.

PODĚKOVÁNÍ

Hošková Alexandra	Úvahy o duch cestě TGM	Gymnázium Kadaň	Mgr. De Bolle L.
Kopecký Hynek	TGM a Hilsneriáda	Gymnázium Kadaň	Mgr. De Bolle L.
Kučerová Veronika	Politika TGM	Gymnázium Kadaň	Mgr. De Bolle L.
Šulcová Kateřina	Dětství TGM	Gymnázium Kadaň	Mgr. De Bolle L.

Vaničková Tereza spol. práce

dtto

Mgr. De Bolle L.